

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.309/2016/7.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Belegi József, a tanács elnöke

Dr. Székely Ákos, előadó bíró

Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2016. május 31.

Az ügy tárgya: vesztegetés büntette és más
bűncselekmények

Terhelt(ek): dr. K. J. G. II. rendű

Első fok: Debreceni Törvényszék, 6.B.696/2012/111., ítélet,
tárgyalás,

2014. június 19.

Másodfok: Debreceni Ítéltábla, Bf.III.807/2014/62., ítélet,
nyilvános ülés,

2015. október 15.

Az indítvány előterjesztője: Debreceni Fellebbviteli Főügyészség

Az indítvány iránya: II. rendű terhelt terhére

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Törvényszék 6.B.696/2012/111. számú, valamint a Debreceni Ítéltábla Bf.III.807/2014/62. számú ítéletét dr. K. J. G. II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 17.410 (tizenhétézer-négyszázöt) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] Dr. K. J. G. II. r. terheltet az elsőfokú bíróság 2 rendbeli társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [1978. évi IV. törvény - a továbbiakban régi Btk. - 275. § (1) bekezdés b) pontja] miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette.
- [2] A másodfokú bíróság dr. K. J. G. II. r. terhelt vonatkozásában

helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

- [3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint dr. N. N. B. I. rendű terhelt, mint a Cs. Megyei Bíróság büntető ügyszakos csoportvezető bírása másodfokú tanácselnökként vezette az 1.Bf. tanácsot. Kirendelés alapján e tanácsban működött dr. K. J. G. II. rendű terhelt.
- [4] Az ítéleti tényállás rögzíti a tanácsülésen történő határozathozatal gyakorlatát; dr. N. N. B. I. rendű terhelt és dr. K. Z. A. ügyvéd között létrejött korrupciós kapcsolat tényeit; a VIII. tényállási pontban jelzett, adócsalás büntette miatt egyebek mellett K. B. és L. I. A. gyanúsítottak ellen folyó büntetőeljárás történéseit; e gyanúsítottak előzetes letartóztatására vonatkozó adatokat; az I. rendű terhelt és dr. K. Z. A. - K. B. védője - között létrejött, 1.000.000 forint juttatásról szóló megállapodást.
- [5] A tényállás szerint 2011. szeptember 12. napján érkezett a Cs. Megyei Bírósághoz 1.Bnyf.476/2011. számon K. B., illetve 1.Bnyf.477/2011. számon L. I. A. előzetes letartóztatása meghosszabbításának ügye másodfokú felülbírálatra. Dr. N. N. B. I. rendű terhelt 2011. szeptember 15. és 16. napján önállóan megszerkesztette mindkét ügyben a 2. sorszámú határozattervezeteket, amelyekben nevezettek előzetes letartóztatása megszüntetésre került és velük szemben házi őrizet lett elrendelve. E határozattervezeteket tanácselnökként dr. N. N. B. I. rendű terhelt jegyezte.
- [6] 2011. szeptember 19. napján az I. rendű terhelt megjelent dr. K. J. G. II. rendű terhelt szobájában. Konzultációjuk során az I. rendű terhelt közölte, hogy az ügyekben van kialakult álláspontja; elégségesnek tartja a házi őrizet alkalmazását. Valótlanul azt állította, hogy a nyomozás befejeződött, vádemelésre még abban az évben sor fog kerülni. A nyomozás előrehaladott volta okán az érintettek nem tudnak már összebeszélni, és a többi gyanúsított előzetes letartóztatásának megszüntetése is várható. Az általa elkészített határozattervezeteket átadta a II. rendű terheltnek azzal, hogy írja alá azokat, amennyiben egyetért velük.
- [7] Dr. K. J. G. II. rendű terhelt a szóbeli indokok valótlanságáról nem tudva, a tájékoztatás alapján szakmailag helyesnek ítélte a döntéseket, és mint kijelölt előadó bíró aláírta mindkét végzést; ugyanakkor sem nyomozati iratokat, sem bírósági iratokat nem látott és tanulmányozott a kérdéses ügyben. Az I. rendű terhelt ezen aláírást követően azt közölte a II. rendű terhelttel, hogy a döntéseket a tanács harmadik tagjával, J-né dr. P. E-vel is meg fogja tanácskozni; erre azonban nem került sor, anélkül történt meg a végzések kiadmányozása.
- [8] Az irányadó tényállás szerint mindkét 2. sorszámú végzést a megyei bíróság - ezt a határozatok bevezető részében feltüntetve - Sz-en, 2011. szeptember 19. napján megtartott tanácsülésen hozta meg.
- [9] Az elsőfokú bíróság a jogi indokolás körében a következőket fejtette ki.
- [10] A régi Btk. 275. § (1) bekezdés b) pontja - és a hatályos Btk. 343.

§ (1) bekezdés c) pontja - szerinti bűncselekmény akkor valósul meg, ha: a hivatalos személy, hivatali hatáskörével visszaélve, lényeges tény, hamisan foglal közokiratba. Kétségtelen, hogy dr. K. J. G. II. rendű terhelt hivatalos személyként járt el a tényállás szerinti cselekmény során; és az is, hogy a két, előzetes fogvatartás tárgyában keletkezett másodfokú határozat közokirat. Utóbbi kapcsán jelentősége annak van, hogy a kérdéses tény a közokirat bizonyító, joghatás kiváltására alkalmas jellegét adja; jogi relevanciával bírjon. A kérdéses határozatok rendelkező része ilyen: az abban foglaltak okán kerülnek az érintettek szabadításra. A határozat bevezető részében a tanácsülésre - mint bírósági eljárási formára - való utalás azonban ilyen tartalmat nem hordoz. A tanácsülés - mint jogszabályban szabályozott, ugyanakkor „alul-szabályozott” - eljárási forma csupán egy a lehetségesek közül. A Be. az azon résztvevők körének meghatározása kapcsán azt rögzíti, hogy a tanácsülésen az ott írtakon kívül más nem lehet jelen; a jegyzőkönyvvezető jelenléte is csak akkor elengedhetetlen, ha a döntés nem egyhangú. Az, hogy a tanács harmadik tagjával - J-né dr. P. E-vel - a tanácskozás utóbb elmaradt, dr. K. J. G-nek nem róható fel; a tanács három tagjának egyidejű jelenléte egyébiránt sem követelmény. Végül a hivatali hatáskörrel való visszaélés sem állapítható meg; a történések során éppen az általános gyakorlatot követték a terhelték. Ekként a dr. K. J. G. II. rendű terhelt terhére rótt cselekmény a fegyelmi felelősség keretein belül marad.

[11] A másodfokon eljáró D-i Ítéltábla egyetértett az elsőbírói okfejtéssel.

[12] Álláspontja szerint határozattervezet nem lehet a közokirat-hamisítás bűncselekményének elkövetési tárgya; a „tervezet” ugyanis joghatás kiváltására nem alkalmas. Az 1/2004. BJE határozatra utalva kifejtette, hogy a bűncselekmény úgynevezett rendelkező okiratra is elkövethető, amennyiben a kérdéses tény lényeges, egyben joghatás kiváltására alkalmas. Az eljárási forma téves megjelölése - akár annak elmaradása - azonban nem ilyen; szemben azzal az esettel, amikor a tanácsülési forma megjelölése helyes ugyan, azonban valójában egyesbíró, vagy kizárt bíró járt el. Utóbbiak következménye hatályon kívül helyezés. Dr. K. J. G. II. rendű terhelt a hivatali helyzetével nem élt vissza, azt nem visszaélésszerűen gyakorolta. Irreleváns, hogy maga a tanácsülés milyen formában, mi módon zajlott. Ezzel összefüggésben a jogtörténeti tények, az alkotmánybírói gyakorlat, valamint az előadó bírói fogalom bemutatásával és elemzésével arra az álláspontra helyezkedett, hogy a tanácsülés - mint eljárási forma - nem „alul-szabályozott”, hanem valójában nincs mit szabályozni.

II.

[13] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség 2016. február 10. napján Bf.41/2016/1-I. számon - a Legfőbb Ügyészség BF.322/2016/1. számú átiratában is változatlanul fenntartottan - dr. K. J. G. II. rendű terhelt

terhére a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjának első fordulatóban meghatározott okból nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

- [14] A felülvizsgálati indítvány lényege a következő.
- [15] A tényállás szerinti végzés bevezető része az eljárási formájára vonatkozó adatot valótlannal tartalmazza.
- [16] A II. rendű terhelt e végzést úgy írta alá előadó bíróként, hogy ilyen feladatot ténylegesen nem látott el, előzetesen az ügy iratait nem tanulmányozta.
- [17] Emiatt a II. rendű terhelt részéről hivatali hatáskörrel visszaélés nem állapítható meg.
- [18] Ennek következtében a régi Btk. 275. § (1) bekezdés b) pontja szerint [de a hatályos, ezzel egyező szövegű Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontja szerint is] a lényeges tény hamis közokiratba foglalásával megvalósítható hivatalos személy általi közokirat-hamisítást nem követhette el: ugyanis ennek is feltétele a hivatali hatáskörrel való visszaélés.
- [19] Ezzel szemben viszont a II. rendű terhelt a régi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontja [a hatályos Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja] szerinti alakzatát, az úgynevezett intellektuális közokirat-hamisítást elkövette, mert közreműködött abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére vonatkozó valótlannal adatot foglaljanak a végzésekbe. Az előadó bírói státusz ugyanis - amit a II. rendű terhelt az ügyben valójában nem töltött be - eljárási joga és kötelessége volt, s e jog gyakorlásának valódiságát a közokirati tartalom bizonyítani hivatott. Ezáltal pedig a II. rendű terhelt előadó bírókénti aláírása folytán közreműködött abban, hogy erre nézve valótlannal adat kerüljön a közokiratba.

III.

- [20] A Kúria a felülvizsgálati indítvány alapján kizárólag dr. K. J. G. II. rendű terheltre nézve a Be. 423. § (1), (4) és (5) bekezdésében foglalt terjedelemben vizsgálta felül a jogerős ügydöntő határozatot. A Legfőbb Ügyészség által a nyilvános ülésen változatlan tartalommal fenntartott indítványbeli érveléssel nem értett egyet, és - a védelem által előadottakkal egyezően - az indítványt nem látta megalapozottnak.
- [21] 1. A régi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontja [hatályos Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja] alatt szabályozott intellektuális közokirat-hamisítást az okirat kiállítója nem követheti el. Abban az esetben, ha az eljárási szabályok szerint a bíróság az ügyben tanácsban köteles eljárni, a határozat mint közokirat tanácsban hozható meg. Ilyenkor e határozat kiállítója - nyilvánvalóan - az a három bíró, akire a határozat alapjául szolgáló ügyet kiszignálták.
- [22] Miután a határozat elbírálására kiszignált mindhárom bíró a közokirat együttes kiállítója, e bírók bármelyike csak hivatalos személyként követhet el a reá szignált ügyben közokirat-hamisítást, mégpedig a régi Btk. 275. § (1) [illetőleg a hatályos, megegyező szövegű Btk. 343. § (1) bekezdés] szerint, mégpedig függetlenül attól, hogy tanulmányozták-e előzőleg az iratokat.

- [23] 2. A II. rendű terhelt tekintetében az intellektuális közokirat-hamisítás [régi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontja szerinti alakzata] elkövetettsége más indok mentén is kizárt.

Nevezetesen:

Az intellektuális közokirat-hamisítás kizárólag bizonyító közokiratra, illetőleg a rendelkező közokiratnak bizonyító tartalmára követhető el. Ezt az indítvány nem teszi kétségesé. Nem helytálló viszont az az érvelése, hogy a II. rendű terheltnek az előadó bírókénti valótlan-ságot jelentő aláírásával eljárási jog egyben kötelesség keletkezésére stb. vonatkozóan valótlan adat került közokiratba.

- [24] A bíróság végzése ugyanis mint közokirat azt bizonyítja csupán, hogy a bíróság mikor, kivel szemben, milyen tartalmú rendelkezést tett. Azt viszont a közokirat nem bizonyítja, hogy a határozat milyen eljárási formában született meg, illetőleg, hogy a bíróság eljáró tagjai közül ki az előadó bíró, ki a tanácselnök, ki a szavazó bíró. Ezeknek az adatoknak a valótlan feltüntetésével tehát az intellektuális közokirat-hamisítás nem valósulhat meg. A bírók egyenrangúak, a közöttük való munkamegosztás nem a közokirat kelléke. A közokirat előadó bírói aláírása is csak azt jelzi, hogy a bíró a határozat meghozatalában részt vett, de azt nem, hogy abban milyen tevékenységet fejtett ki. Ez ugyanis a közokirat - az abban foglalt rendelkezés - szempontjából közömbös.

- [25] Mellesleg az előadó bírói státuszt az eljárási törvény a tanácsülés viszonyában nem is nevesíti. Az indítványban hivatkozott Be. 366. § (1) bekezdés - tehát az a szabály, miszerint a tanács elnöke által kijelölt bíró előadja az ügyet - a másodfokú tárgyalásra és nem a tanácsülésre vonatkozó szabály; továbbá nincs a Be.-ben olyan rendelkezés, amely ennek a tárgyalásra vonatkozó szabálynak az alkalmazását a tanácsülésre is előírná.

- [26] Nincs eljárásjogi kötelezettség arra, hogy a tanácsban eljáró bírók között kinek mi a kizárólagos eljárásjogi feladata. Az a körülmény, hogy a II. rendű terhelt a határozattervezet általa történt aláírása előtt nem tanulmányozta az ügyet, elfogadta az ügyre vonatkozóan az I. rendű terhelt által elmondott tényeket a közokirat-hamisítás szempontjából közömbös.

- [27] Ezzel ellenkező - a felülvizsgálati indítványban kifejtett ide vonatkozó - álláspont oda vezetne, hogy amennyiben valamennyi, a határozat meghozatalában részt vevő bíró nem olvasná el hiánytalanul a határozathozatal alapját képező valamennyi ügyiratot, az intellektuális közokirat-hamisítást a határozat meghozatalával elkövetné.

- [28] Mindezek folytán a Kúria nem értett egyet azzal az indítvánnyal, hogy a II. rendű terhelt bűnössége megállapításának a régi Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontja szerint volna helye, s ez okból a Be. 428. § alapján a támadott határozatokat hatályon kívül kell helyezni az elsőfokú bíróságot új eljárásra kell utasítani.

- [29] 3. A Kúria - a felülvizsgálati indítványnak a kifejtetteket megelőzően leírt tartalmára figyelemmel - vizsgálta azt is, hogy a II. rendű terhelt a tényállás szerint megvalósította-e a régi Btk.

275. § (1) bekezdés b) pontja [illetve a hatályos Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontja] szerinti hivatalos személy által elkövethető materiális közokirat-hamisítást; nevezetesen azzal, hogy lényeges tényt hamisan foglalt közokiratba, amikor aláírta azt a határozatot, amelynek bevezető része a határozathozatal eljárási formájaként a tanácsulást rögzítette (s tette azt anélkül, hogy ismerte volna az ügy iratait).

- [30] Egyetért a Kúria az indítvány 8. oldalának azzal a megállapításával, hogy a régi Btk. 275. § szerint akár bizonyító, akár rendelkező közokiratra elkövethető ez a bűncselekmény, mégpedig lényeges ténynek hamis közokiratba foglalásával. Egyetért továbbá azzal is, hogy az eljárási forma a határozatban lényeges tény, tehát ennek valótlan feltüntetése alkalmas a hivatalos személy általi materiális közokirat-hamisítás megállapítására.
- [31] Azt is ki kell emelni - szemben az indítvány érvelésével - hogy a régi Btk. 275. § (1) bekezdésében [illetőleg a hatályos Btk. 343. § (1) bekezdésében] „a hivatali hatáskörével visszaélve” kitétel nem kizárólag a hatásköri szabályok figyelmen kívül hagyását jelenti - hanem annak tartalma valójában a hivatali helyzettel való bármilyen visszaélés.
- [32] Az ítélezési gyakorlat szerint ugyanis hivatalos személyként elköveti az is a régi Btk. 275. § (1) bekezdés c) pontja szerinti [illetve a hatályos Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontja szerinti] materiális közokirat-hamisítást, aki hatáskörében eljárva állítja ki ugyan a közokiratot, de abba lényeges tényt hamisan foglal bele.
- [33] Mindezek mellett nem lehet kétséges: a tanácsuláson való eljárás valótlan feltüntetése alapja lehet a régi Btk. 275. § (1) bekezdés c) pontja [hatályos Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontja] szerinti közokirat-hamisítás megállapításának.
- [34] Az indítvánnyal támadott ügy tényei szerint a végzések meghozatalában nem három, hanem csak két bíró vett részt. A Kúria egyetért az indítvány 8. oldalának 3. bekezdésében kifejtett azzal az állásponttal, hogy a végzést a határozat kiadmányozását követően megismerő harmadik bíró a döntéshozatalban ténylegesen részt vevő bírónak nem tekinthető.
- [35] A konkrét ügy csak tanácsuláson volt elbírálható. Ehhez képest a határozatoknak a tanácsuláson való meghozatalára vonatkozó adata lényeges valótlan adat. Annak eldöntéséhez azonban, hogy ezért a valótlan tartalom közokiratba foglalásáért a II. rendű terhelt büntetőjogi értelemben felelőssé tehető-e, a Kúria a „tanácsuláson elbírálás” tartalmi követelménynek beható vizsgálatát látta szükségesnek.
- [36] Az eljárási törvény a „tanácsulás” megtartásának szabályait nem részletezi, csak a nyilvános üléstől és a tárgyalástól elhatárolva foglalkozik a tanácsulással.
- [37] A „tanácsulás” kifejezés egy jogi műszó, amely nem feltétlenül a szó szoros értelmét, tehát három bíró egy térben, egyidejű, ülve való jelenlétét jelenti. Ennek a műszónak a Kúria megítélése szerint releváns tartalma kizárólag az, hogy az ügyben legalább

három bírónak kell az álláspontját kifejezésre juttatni a döntéssel kapcsolatban. Amennyiben ez a követelmény megvalósul, úgy a tanácsülés megtartottságára vonatkozó tényadat a határozatban nem valótlan. Az pedig, hogy ezek közül legalább két bírónak egyet kell értenie a halmazati rendelkezést illetően, nem az okirati érvényesség, hanem büntetőjogi, büntető eljárásjogi érvényességének kérdése.

- [38] Az okirati minőség, az okiratok valóságának szempontjából közömbös, hogy a három bíró mindegyike tanulmányozta-e az ügyiratokat a döntése kialakítása előtt vagy sem. Ennek elmaradása csak hátrányozási célzat vagy előnyszerzési célzat mellett lehet bűncselekmény (hivatali visszaélés) ennek hiányában legfeljebb fegyelmi vétség.
- [39] Kétségtelen az is, hogy nem egyhangú szavazás (tehát három bíró nem egyhangú véleménye) esetében jegyzőkönyvet kell készíteni. Ennek elmaradása közokirat-hamisítás alapja nyilvánvalóan nem lehet, annál is inkább, mert a jegyzőkönyvvezető a végzésnek nem aláírója.
- [40] A konkrét esetben a II. rendű terhelt egy, az I. rendű terhelt által készített közokirat-tervezetet írt alá annak tudatában, hogy annak kiadmányozása előtt a harmadik bíró (szavazó bíró) is aláírja azt. A határozat kiadmányozására azonban - az I. rendű terhelt intézkedésének következtében - úgy került sor, hogy a határozat eredeti példányán a harmadik bíró aláírása nem szerepelt. A határozat pedig azáltal vált a tanácsülésen való megtartottság tekintetében hamis tartalmat hordozó közokirattá, hogy azt a harmadik bíró aláírása nélkül kiadmányozták.
- [41] A II. rendű terhelt arról nem tudott, hogy az általa az I. rendű terhelttel egyetértésben aláírt határozattervezetet, annak kiadmányozása előtt az ügy elintézésére kiszignált harmadik bíró nem látta, azt nem írta alá. Ezen okból tehát terhére a régi Btk. 275. § (1) bekezdés b) pontja szerinti közokirat-hamisításért való büntetőjogi felelőssége szándékosság hiányában nem állapítható meg. A gondatlansága ugyan kimutatható lenne, de a régi Btk. 275. § szerinti bűncselekménynek gondatlan alakzatát a törvény nem rendeli büntetni.
- [42] Mindezek okán a közokirat valótlan tartalmáért a kiadmányozást elrendelő I. rendű terhelt felelőssége lehetne felvethető; ennek vizsgálatát azonban a felülvizsgálat alanyi korlátja kizárja.
- [43] A kifejtettek alapján a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és az indítványban támadott jogerős ügydöntő határozatot a Be. 426. § szerint dr. K. J. G. II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

- [44] A bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be. 429. § (1) bekezdésén alapul. A fellebbezés és felülvizsgálat kizártságára, valamint az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés alapja a Be. 3. § (4) bekezdése, illetve a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja; továbbá a Be. 418. § (3) bekezdése és

a Be. 421. § (3) bekezdése.

Budapest, 2016. május 31.

Dr. Belegi József sk.	Dr. Székely Ákos sk.	Dr. Márki Zoltán sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

A kiadmány hitelül:

Pécsi Orsolya
bírószági ügyintéző